

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

חֶמְדָּה יָמִים

HEMDAT YAMIM

פרשת שבוע

לך לך תשע"ח

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

על פליט, זכויות, יחס לנשים ובריתות

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

לאחר נפילתו של לוט בשבי ארבעת המלכים המסופוטמים, מספרת לנו התורה: "ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשפל ואחי ענר והם בעלי ברית אברהם" (בראשית י"ד יג). רב הסתום על המפורש בפסוק זה. נשתדל לעמוד על שתי שאלות: א. מי הוא הפליט וממה פלט? ב. מה הקשר בין החלק הראשון של הפסוק לחלקו השני? חז"ל זיהו את הפליט עם עוג מלך הפשן, שמשא רבנו נלחם בו והביסו (במדבר כ"א לג ועוד). למה הוא מכונה פליט? לדעת רבי יוחנן: "זה עוג שפלט מדור המבול (שברח לא"י - רש"י, אומנם עיינו זכחים דף קיג ע"ב, שם משמע שנצמד לצדי התיבה)" (נדה דף סא ע"א).

במדרש לעומת זאת הסבירו: "עושה אותו שירים שנאמר כי רק עוג מלך הפשן נשאר מיתר הרפאים" (דברים פרק ג' יא) (במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט). כלומר, אמרפל וחבריו הצליחו לחסל את הענקים שגרו בעבר הירדן המזרחי, אבל עוג הצליח להינצל, לא נהרג ולא נפל בשבי, לכן הצליח להגיע לאברהם ולבשר לו על נפילת אחיינו בשבי. לפני שמשא נלחם בעוג מלך הפשן, הקב"ה היה צריך לחזקו ולעודדו. וז"ל הכתוב: "... ויצא עוג מלך הפשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי: ויאמר יקנוק אל משה אל תירא אתו כי כנדך נתתי אתו ואת כל עמו ואת ארצו" (במדבר כ"א לג-לד).

שואלים חז"ל ממה חשש משה? ועונים "א"ר יוחנן אר"ש בן יוחי: אמר: שמא תעמוד לו זכות של אברהם אבינו, שנאמר ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי" (נדה שם).

לכאורה, העיקר חסר מן הספר, הגמרא הסבירה לנו שמשא חשש שמא תעמד לזכותו של עוג הטובה שעשה עם אברהם, שעזר לו להציל את לוט, אך אין כל הסבר מדוע זכה עוג להינצל מן המבול, או להינצל מאמרפל- נמרוד הגיבור, וחבריו? לא זו אף זו, לדעת חז"ל עוג עזר לאברהם כחלק ממזימה שפלה, וז"ל המדרש: "ויבא הפליט אמר ר"ל משום בר קפרא: פליט היה שמו ולמה נקרא שמו עוג? שבו ומצא את אברהם עסוק במצות בעוגות הפסח, ולא בא לשם שמים אלא לשם נוי של שרה, אמר בלבו הריני מבשר אותו והגדוד הורגו ונוטל אני את שרה אשתו" (דברים רבה (וילנא) פרשת דברים פרשה א), אם זו כוונתו, מה זכות יש לו? ברשות הקוראים, נציע את ההסבר הבא שיתרץ גם את השאלה השניה שעסקה בשאלת הקשר, בין שני חלקי הפסוק.

כבר בסוף פרשת בראשית, מפגישה אותנו התורה עם שחיתות נוראה, שפשתה בעיקר בין בעלי הכח והשררה, שניצלו את כוחם כדי לחמוס את נשותיהם היפות של החלשים. בפרשת נח, התורה מספרת לנו כי השחיתות התפשטה, בכל הרבדים של החברה "ותשחת הארץ לפני האלהים" (בראשית ו' יא) ופירשו חז"ל (ורש"י בעקבותיהם) "ותנא דבי רבי ישמעאל: בכל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה" (סנהדרין נז ע"א), (עיינו בדברינו לפרשיות נח ולך לך תשע"א). הבעיות ממשיכות גם בפרשת לך לך, כשאברהם פחד שירצחו אותו כיון שיש חשש שפרעה יחמוד ויקח את שרה אשתו, כפי שאכן קרה:

"ויקהי כי יראו אתך המצרים ואתו ויקהי אתו ויקראו המצרים את האשה כי יפה הוא מאד: וייראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה" (שם, י"ב יב-טו).

בעולם עם "סולם ערכים" שכזה, מזימתו של עוג מקבלת משמעות הרבה פחות חמורה ואולי אפילו העניקה לו נקודות זכות, שהרי חבריו הנפילים היו הרבה יותר גרועים ממנו:

"וייראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מפל אשר בחרו: ... הנפלים היו בארץ בימים ההם" (בראשית ו' ב-ד). (עיינו עוד במהרש"א חידושי אגדות מסכת נדה, שם, אודות דרכו המושחתת של אביו של עוג ואכמ"ל).

הדרך להתמודדות עם בעיות מסוג זה, היא הברית שהקב"ה כרת עם אברהם ובניו בפרשתנו, היא ברית המילה שהחליפה את הברית עם כל בשר.

ההתגלות האלקית בדבר ברית המילה והבשורה על זרעו משרה, הייתה דווקא באלני ממרא, בעל ברית אברהם המופיע בחלק השני של פסוקנו. לכן חשש משה, אבל בזכות שמירת הברית, נפל עוג בידי זרעו של אברהם, בימי משה.

<p>לע"י רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג</p>	<p>לע"י ר' מאיר ז"ל בן יחזקאל שרגא ברכפלד</p>	<p>לע"י מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב נלביע"י בתמוז תשע"ד</p>	<p>לע"י הרב אשר וסרטיל ז"ל נלביע"י ט' בכסלו תשס"ט</p>
<p>לע"י ר' אליהו כרמל ז"ל נלביע"י ח' באייר תשע"ו</p>	<p>לע"י הרב שלמה מרזל ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע"י באייר תשע"א</p>	<p>לע"י הרב ראובן אברמן ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלביע"י ט' בתשרי תשע"ו</p>	<p>לע"י מרת שמש ע"ה נלביע"י כ' באב תשע"ז</p>
<p>לע"י בן ציון גרוסמן נלביע"י כ"ג בתמוז תשע"ז לע"י הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד</p>			

חמדת האנציקלופדיה התלמודית

הפרשה באנציקלופדיה התלמודית

אבות

על פי הערך אבות (א) מתוך סדר א' לאנציקלופדיה התלמודית

האם גר אומר בתפילתו "אלוקי אבותינו?"

האם עומדת לנו זכות אבותינו?

השמות הפרטיים של האבות: תני בר קפרא: כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה, שנאמר: 'והיה שמך אברהם' (בראשית יז ה); ר' אליעזר אומר עובר בלאו, שנאמר: 'ולא יקרא עוד שמך אברם' (שם יז ה) (ברכות יג א). ר' לוי אמר: עובר בעשה ולא תעשה (ירושלמי ברכות פ"א ה"ו). אף על פי שגם ביעקב כתוב (בראשית לה י): 'לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך', אין איסור לקרוא לו יעקב, כי התורה עצמה חזרה וקראה לו בשם יעקב - ויאמר אלקים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב. (שם מו ב). ואף על פי שגם באברהם כתוב (נחמיה ט ז): 'אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברם', הנביא מספר שם שבחו של מקום שבחר בו בהיות עדיין שמו אברם (ברכות יג א, וירושלמי ברכות פ"א ה"ו).

מוני המצוות וכן הפוסקים לא הזכירו העשה והלאו של הקורא לאברהם אברם – מלבד המגן אברהם (סי' קנו) – ומתוך כך נוטים כמה אחרונים לומר שאינה אלא אסמכתא, ולא לימוד גמור (זוהר הרקיע מ"ע פה; ח"י אגדות למהרש"א חדושי וצל"ח ברכות שם), או שאין חיוב בעשה זה, לפי שאין-למידים-מקודם-מתן-תורה (זוהר הרקיע שם).

יחס גרים אליהם. לגבי גרים יש מחלוקת אם הם מתיחסים להאבות. במשנה (בכורים פ"א מ"ד) שנינו: הגר מביא בכורים ואינו קורא שאינו יכול לומר: 'אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו' (דברים כו ג); ואם היתה אמו מישראל, מביא וקורא. וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו, אומר: אלקי אבות ישראל, וכשהוא בבית הכנסת אומר: אלקי אבותיכם. ואם היתה אמו מישראל, אומר: אלהי אבותינו. אבל רבי יהודה חולק וסובר שגר מביא וקורא, שלאברהם נאמר: 'כי אב המון גוים נתתיך' (בראשית יז ה), ופירושו: לשעבר היית אב לארם מכאן ואילך אתה אב לכל הגוים (ירושלמי בכורים שם), ופירש הרמב"ם (בכורים פ"ד ה"ג) שהכונה שכולם נכנסים תחת כנפי השכינה. והוסיפו הרמב"ן (יבמות פ"א) והריטב"א (מכות יט א) שכל האבות כאחד, אף יצחק ויעקב, נעשו אב לגרים. אבל השאגת אריה (סי' מט) פירש בדעת הרמב"ם, שאברהם בלבד הוא שנקרא אב לדריס. בירושלמי נפסקה ההלכה כרבי יהודה (בכורים פ"א ה"ד).

וכן ספק הרמב"ם (שם) שקורא בבכורים. והשו"ע (אורח חיים נג יט וקצט ד) פסק לענין תפילה ולענין ברכת הזימון, שמזמנים עליהם, לפי שיכולים לומר: 'שהנחלת לאבותינו ארץ טובה'. וכן בגט של גר כותבים: פלוני בן אברהם אבינו (שו"ת הרא"ש כלל טו; שו"ע אה"ע קכט כ). ואף בעליה לתורה קוראים אותו 'בן אברהם' (רמ"א או"ח קלט ג).

זכות-אבות: נחלקו בגמרא (שבת נה א) אם תמה זכות אבות, ומאימתי תמה. ומה שאנו מזכירים זכות אבות בתפילה – ב

• ביאר רבנו תם (בתוס' שם) שהוא מפני שאף על פי שזכות אבות תמה, ברית אבות לא תמה שהרי כתוב על זמן הגלות 'וזכרתי את בריתי יעקב' (ויקרא כו מב), ואנו מתכוננים בתפילה לברית אבות. וכן אנו אומרים בתפילת מוסף של ראש חודש יוברית אבות לבנים תזכור".

• האור זרוע (ח"א סי' כה, ע"ש) בשם הר"ר יונתן תירץ, שאין זכות אבות עומדת מעצמה לאחר שתמה; אבל כשאנו מתפללים ומבקשים שתעמוד לנו, אז לעולם אינה תמה.

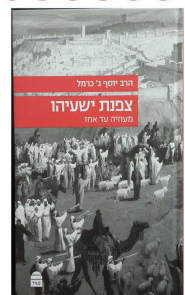
• ר"י (בתוס' שם, וכן הוא בתיקוני זהר, כא) מפרש שלא נחלקו האמוראים, אלא לדעת כולם תמה זכות אבות לרשעים ולא תמה לצדיקים, ועל זה אנו סומכים להזכיר זכות אבות; ועל זה אמרו במדרש (ויקרא רבה פ"ו): לעולם זכות אבות קיימת.

• אבודרהם והטור (או"ח קיג) מפרשים בנוסח התפילה: "וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו" – שמקודם אנו אומרים שזוכר חסדי אבות לבניהם לגאלם, ושוב מוסיפים שאף אם תמה זכות אבות, מכל מקום "מביא גואל לבני בניהם למען שמו", על שם: "גואלנו מעולם שמך" (ישעיה סג טז)

חדש – "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפיה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטוריה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו. בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

האיסור להחזיק במחלוקת הרב עקיבא כהנא

בגמרא (סנהדרין קי עמוד א) נאמר שמשו רבינו הלך לדתן ואבירם כדי לנסות לגדוע את המחלוקת שהתעוררה בינו לבין קורח, משום שאין מחזיקים במחלוקת. ההחזקה במחלוקת אסורה אף משום הלאו: שנאמר "ולא יהיה כקורח ועדתו".

נשאלת השאלה מהי הגדרתו של איסור זה, ובאיזה מקרה הוא קיים?

הרמב"ם לא מנה את מצווה זו במניין המצוות ובהקדמה לספר המצוות (שורש שמיני) הוא מסביר שפשט הפסוק אינו איסור להחזיק במחלוקת, והגמרא שפירשה אותו כך זה רק אסמכתא, ופשט הפסוק הוא שלא יקרה בעתיד עונש של בליעת האדמה ושריפה כפי שקרה לקרח ועדתו. אמנם הרמב"ן מונה את הלאו (בשכחת הלאוין) ויש שהסבירו שהרמב"ן הבין שהלאו הוא רק על אדם שמעורר מחלוקת על הכהונה, אך היו שהבינו שהרמב"ן עוסק בכל מחלוקת (בהרחבה במאמרו של הרב שביב שמעתין חוברת 100 עמ' 318-322). הסמ"ג (לאוין קנז) מנה את איסור זה.

רבינו יהונתן (על הרי"ף כ ע"א) הסביר שגם אדם "שהדין עמו" כמו משה רבינו, כלומר, שבטוח שהוא צודק, אסור לו להחזיק במחלוקת, ועליו לעשות את כל הניסיונות על מנת ליישב את ההדורים, וכמו שמשו רבינו הלך לקראת דתן ואבירם יחזרו בהם.

לדעת ר' יונה גירונדי (שערי תשובה חלק ג, נח-נט) ישנו איסור להחזיק במחלוקת, אבל הוא כותב שמותר ומצווה להחזיק במחלוקת כאשר היא עם אנשים פושעים שאינם הולכים בדרך הרצויה. נראה שלדעתו האיסור להחזיק במחלוקת לא צריך למנוע מלהילחם בתופעות בעייתיות בעם ישראל, גם בצורה של מחלוקת. יתכן שהוא מבדיל בין אנשים שמכוונים לשם שמיים, לבין אנשים שאינם מכוונים לשם שמיים.

רבי מלכיאל טננבוים (דברי מלכיאל ג, עג) הסביר שהאיסור אינו רק על האנשים בעלי המחלוקת בעצמם, שכן דבר זה וודאי אסור, אלא האיסור הוא גם על אנשים שעוזרים ומתקבלים עם בעלי המחלוקת ועוזרים להם, שכן בלי אנשים שעוזרים לא היו קמים בעלי המחלוקת, ודבר זה נלמד מכך שמשו שלח לקרוא דווקא לדתן ולאבירם, ולא לקרח, זאת משום שדתן ואבירם היו אנשים שהחזיקו ותמכו במחלוקת ולא בעלי המחלוקת עצמם.

לדעת החפץ חיים על איסור הלאו עובר אפילו אדם שמדבר לשון הרע, כיון שגם אדם שמדבר לשון הרע, ובכך יוצר מחלוקת עובר על האיסור "ולא יהיה כקורח וכעדתו" וזאת משום שהוא מוסיף מחלוקת. נראה מדבריו שהאיסור כולל כל דבר שעלול לגרום למחלוקת.

הגרז"ן גולדברג (מוריה אב תשמ"ו עמ' סה) הסביר שאיסור המחלוקת כלל אינו שייך באנשים שלמדים תורה וחולקים אחד עם השני מתוך אהבה ורעות. האיסור קיים אך ורק באופן שהמחלוקת מביאה לידי מריבה וקטטה ואז בגלל האיסור יש לעשות את כל הפעולות על מנת להשלים בין האדם ובין בעל המחלוקת שלו. והביא בשם רבי יהונתן אייבשיץ (יערות דבש ב, א) שאף שכל אדם אומר שמחלוקתו היא לשם שמיים, המשנה אומרת שיש דרך פשוטה וקלה לבדוק את זה, אם המחלוקת היא מחלוקת כמו בית שמאי והלל שאהבו אחד את השני אז המחלוקת היא לשם שמיים, לעומת זאת אם המחלוקת היא מחלוקת כמו קרח ודתן ואבירם שהייתה עם מריבה וקטטה אז היא אינה לשם שים ויש לברוח ממנה.

לסיכום: ישנה מחלוקת האם יש איסור לא תעשה להחזיק במחלוקת, ויש כמה דעות מה מהות האיסור. דעת רבינו יהונתן שהאיסור מורה לעשות כל מאמץ למנוע מחלוקת, ודעת רבינו יונה שכנגד אנשים שרוצים לעקור את התורה יש להשתמש גם במחלוקת לפי הדברי מלכיאל האיסור הוא גם על אנשים התומכים במחלוקת. הגרז"ן מסביר שהאיסור הוא רק על מחלוקת שיוצרת קטטה ומריבה. החפץ חיים סובר שאפילו אדם שמדבר לשון הרע עובר על איסור זה, כי דיבור לשון הרע עלול לגרום למחלוקת.

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן, יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"

הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביורר מקיפים במקורות. בין הנושאים הנדונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד. זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

מתפללים לרפואתם השלימה של:

הרב אביחי ניסן בן חיה	רועי משה אלחנן בן גי'נה ד'ב'רה	אליעזר יוסף בן חנה ליבא
דוד חיים בן רסה Rassa	יהושפט יחזקאל בן מילכה	ליליאן בת פורטונה
אורנית מרים בת דליה	פריאל דפנה חיה בת שרה	יפה בת רחל יענטע
	בתוך שאר חולי עם ישראל	

(מתוך ח"ט)

California, USA

קליפורניה, ארצות הברית
תשרי תשע"א

ענידת צמיד בריאות בשבת

שאלה

קיימים כיום צמידי בריאות שעונדים אותם על היד והם מודדים כמה ערכים של פעילותו הגופנית של האדם, כגון מספר צעדים ביום, מרחקי הליכה וריצה, רציפות שינה, שריפת קלוריות ועוד. ערכים אלה אינם מוצגים על המסך באופן אוטומטי, אלא הם שמורים בתוך הזכרון של המכשיר כך שניתן להוציא את המידע הדרוש לאחר השבת. חלק מהצמידים גם משמשים כשעון. האם מותר לענוד צמיד כזה בשבת?

תשובה

- א. מותר לענוד בשבת צמיד המשמש למדידת ערכים כגון מספר צעדים ביום, מרחקי הליכה וריצה, רציפות שינה, שריפת קלוריות ועוד, ובלבד שהצמיד כבר נמצא על גופו ופועל מערב שבת, והאדם נוהג כרגיל ואינו עושה שום פעולה שמפעילה באופן ישיר את הצמיד, אלא הצמיד מודד תמיד את פעולותיו של האדם¹.
- ב. אסור ללחוץ על כפתורי הצמיד בשבת.
- ג. באחד הדגמים שבדקנו ישנו מסך המראה את השעה, וכאשר אדם מסובב את ידו כדי לראות מה השעה, תאורת המסך נדלקת אוטומטית. מכשיר מסוג זה אסור לענוד, אלא אם ניתן לבטל את ההפעלה האוטומטית של תאורת המסך.

¹ מכיוון שהצמיד בכל מקרה פועל ומודד את כל תנועותיו, גם בלי שום פעולה מיוחדת מצד האדם הלובשו. לדוגמא, ישנם צמידים שבהם יש חיישנים העוקבים אחר תנועת ידו של האדם ועל פי זה הם מחשבים את כמות הצעדים שהוא צועד. אם האדם ימעיט בהזזת ידו, החיישנים עדיין יכניסו את חישוב הצעדים (שבמקרה זה יהיה אפס או קרוב לכך) לתוך הזיכרון. וכאשר האדם כן הולך ומניע את ידו, אמנם כתוצאה מכך ישתנה סכום הצעדים אותו הצמיד ישמור בזכרונו, אבל אין האדם גורם לצמיד לחשב את הצעדים, כי בכל מקרה הצמיד מחשב אותם. כך שפעולת האדם משפיעה רק על תוצאות החישוב, אבל לא על עצם פעולת החישוב. נוסף לכך, האדם אינו עושה שום פעולה מיוחדת המכוונת להפעלת הצמיד, אלא הולך לפי תומו. עיין שו"ת שבט הלוי (חלק ט ס"י ס"ט) ושו"ת שיח נחום (ס"י כה) שכאשר נעשית מלאכה כתוצאה מפעולת האדם אך האדם אינו עושה שום מעשה מכוון אלא הולך לפי תומו, אין בכך איסור. אמנם עיין בשבט הלוי שבמקום שמעוניין שתיעשה מלאכה אין היתר של הולך לפי תומו, וכגון שבפתיחת הדלת נדלק אור בחדר, והוא מעוניין שיידלק האור. אך נראה מדבריו שזה רק היכן שיש מעשה מסוים, כגון פתיחת דלת שמכוון בה שתיעשה מלאכה, מה שאין כן בנדון זה שנוהג כרגיל ואינו עושה שום מעשה מיוחד עבור הצמיד. ועוד שבלאו הכי אין פעולה ישירה המפעילה את הצמיד, כפי שנתבאר לעיל.

ויש לציין עוד שיתכן שהמידות שהמכשיר עורך אינם נכללים בכלל מדידה שאסרו חז"ל (ראה או"ח ס"י שכג). ראה בדברי הרב שלמה זלמן אוירבך בספר מאורי אש (עמ' 66; עמ' צו במהד' תש"ע) לגבי השימוש במד-חום בשבת: "טעמא דאסרו חכמים מדידות ומשקלות בשבת ויום טוב מבואר דהוא משום עובדין דחול, ונראה דלא שייך טעם זה כי אם באלו המדידות והמשקלות שעל פי רוב עוסקין בהן בימי החול בשעת מקח וממכר או שאר משא ומתן של חול וכיוצא בהם מהדברים האסורים בשבת ויום טוב, ולכן אם נתיר לו את המשקל והמדידה בשבת יבוא לעשות בהן כדרך שהוא עושה בחול, והיינו דאסרום משום עובדין דחול, מה שאין כן מדידת חום בני אדם, דליכא שייכא כלל מדידה זו לעובדין ד'חול' והוי רק עובדין דחול, לכן שרי גם בשבתות ויום טוב". וראה עוד בדבריו המובאים בספר שמירת שבת כהלכתה (מהד' תש"ע) פרק מ הערה ג. לפי זה, אין לאסור אלא מדידה מהסוג הנעשית בחול לצורכי מקח וממכר וכדומה מאיסורי שבת. המדידה הנעשית על ידי הצמיד אינה משמשת לצורכי מקח וממכר ואינה בכלל המדידה שנאסרה.

שם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

חברי הועדה המייעצת:
הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן